

Trent, raná odrůda, lepší v odolnosti i výnosu než Jonkheer van Tets

c06-02
57x82

c06-01
139x179

Vítan zraje v I. dekádě července, je vhodná na zpracování.

Jesan je nejranější a jeden z nejsladších rybízů.

c06-03
112x96

Rubigo je raný rybíz vhodný i do sušších oblastí.

c06-05
72x84

Nenáročné pěstování červeného **RYBÍZU**

Pro pěstování bobulovin (angreštu, malin, ostružin a rybízu) hovoří fakt, že tyto ovocné druhy přinášejí při jednoduché péči pravidelné a bohaté sklizně již ve druhém a třetím roce po vysazení.

Rybíz je ovocem letních prázdnin, osvěžuje, působí příznivě na lidský organismus, předstává pokladnicí vitamínů a esenciálních minerálních látek a má významné baktericidní účinky. Všechny druhy drobného ovoce a tedy i rybíz má vyšší obsah vitamínu C než např. jádroviny a peckoviny u nás pěstované. Nejbohatší v tomto směru je černý rybíz, který obsahuje 90–250 mg vitamínu C ve 100g dřeně, následuje červený rybíz, který dle jednotlivých odrůd obsahuje 40–70 mg vitamínu C a také rybíz bílý od 20–55 mg vitamínu C (dle laboratoře ÚKZÚZ – měření stanoveno z mražené dřeně). Například červenoplodá odrůda Losan obsahuje až 69 mg vitamínu C, naproti tomu odrůda Heinemannův pozdní v průměru jen 17 mg. Také u bílého rybízu se množství vitamínu C liší dle odrůd. Kyselejší odrůda Blanka má okolo 30 mg a sladší Jantar má až 55 mg vitamínu C na 100 gramů

dřeně. Především z těchto důvodů by neměl rozhodně chybět keřik či stromek rybízu na žádné zahrádce.

Způsob pěstování

Pokud máte staré keře rybízu, které málo plodí, mají zdobnělé bobule, doporučuji vysadit si nové velkoplodé odrůdy rybízu. Může se jednat buď o keře napadené chorobami či škůdci nebo zastaralé drobnoplodé odrůdy.

Sazenice rybízu zakoupíme na místech, kde máme zaručenu pravost odrůdy a zdravotní stav. Mladé keře nesázíme přímo do místa růstu starého původního keře, kvůli tzv. únave půdy. Podloží je zdecimováno toxickými látkami a jsou vyčerpány důležité živiny. Sázíme vždy na nové místo.

Prodejny nabízí keřový rybíz nebo stromkový tvar roubovaný na podnož meruzalky zlaté či josty. Stromky se hodí do menších zahrádek, lze pod nimi pěstovat další plodiny. Mají však kratší životnost, jsou náročnější na pěstování než keř, vydrží 8–15 let. Stromky vysazujeme ke kůlu, ke kterému vyvážeme ko-

runku, aby se nezlomila pod tíhou sněhu, větru, vahou ovoce.

Podnože tvořící kmínek velmi dobře koření, lze je sázet i mnohem hlouběji, než byly vysazeny ve školce. Vysazovat můžeme na podzim i na jaře, do doby rašení. Korunku upravujeme velmi brzy zjara, výhony zakrátíme na 2–4 očka, aby tvořící se kořenový systém rostlinu při růstu stačil zásobit vodou a živinami. Druhým rokem, opět na jaře, založíme korunku. Vybereme 3–5 nejsilnějších výhonů a zakrátíme je asi o jednu třetinu délky. Řežeme je těsně nad vnějším očkem, tak aby rostoucí větve korunku rozšiřovaly. V dalších letech provádíme tzv. prosvětlovací a udržovací řez, kdy na jaře při rašení pupenů, odstraňujeme zahušťující či poškozené výhony a zbylé zakrátíme opět o 1/3 jejich délky. Dbáme, aby korunka byla prosvětlena a omalazena a byl tak k ní zajištěn dostatečný přís-tup světla a vzduchu. Při nesprávném či zanedbaném ošetření dojde k rychlému stárnutí dřeva, plody jsou zdobnělé, stromek ztrácí na plodnost a rychleji uhynie.

Keře sice zabírají více místa, ale lze je s úspěchem pěstovat až tři desetiletí let. Při výsadbě keřů i stromků dbáme na tzv. „základ na dobrý start“, což je důkladné prohojení připravené jámy alespoň 50 cm hluboké. Její polovinu zaplníme vyžralým hnojem nebo rozleželým kompostem. Vrstvu ušlápneme a nasypeme na ni asi 5 cm dobré zeminy, prolijeme alespoň 10 litry vody a necháme vsáknout. Kořeny rostliny zakrátíme tak o 2 cm a rozprostřeme. Důležité je, aby se nedotýkaly vespod založeného kompostu či hnoje. Zaspeme je zemínou, přišlápneme a opět zalijeme. Keře sázíme hlouběji oproti výsadbě ve školce,

alespoň 8 cm nad kořenový krček. Pokud tak učiníme, keře dobře rostou, vytvářejí plodnosný obrost a pravidelně plodí.

I u keřů děláme výchovný řez až na jaře. Zakrátíme výhony na 6 oček (asi 1/3 délky letořtů). V dalších letech necháváme na keři 4–6 kosterních větví. Neměly by být na keři více než 5–6 let. Odstraňované větve řežeme těsně u země, nenecháváme tzv. špalky. Bráníme tak průniku houbových chorob do keře.

Pro zajištění výnosu je důležitý přísun vláhy – v období růstu, při kvetení a při vývoji bobulí. Osvědčilo se v době nazrávání bobulí keře několikrát vydatně ke kořenům zalít, plody jsou pak mnohem větší.

Přihnojujeme (nejlépe na jaře) hnojivy typu NPK bez obsahu chlóru (dávka dle doporučení výrobce) a organickými hnojivy – těmi bez omezení.

Plodnost rybízů ovlivňuje také tzv. sprchování květů či bobulí. Důvodem je nedostatečné opylení květů, zapříčiněné chladným a deštivým počasím, či pozdními jarními mrazíky v době kvetení. Může být způsobeno i nebyvale horkým a suchým jarem v době nasazování bobulí.

Pěstované odrůdy

I když rybíz jsou velmi plastickým ovocným druhem, ne všechny odrůdy lze s úspěchem pěstovat ve všech klimatických a půdních podmínkách. K tradičním představitelům šlechtění a množení drobného ovoce v ČR patří SEMPRA PRAHA a. s., šlechtitelská stanice ve Velkých Losinách. Zde se touto problematikou zabýváme již přes 40 let. Pochází odtud řada více či méně známých odrůd červeného a bílého rybízu. Losinské odrůdy rybízu je vhodné pěstovat ve vlhčích a chladnějších oblastech, které jim prospívají, velice dobře zde plodí a dávají vysoké výnosy. Do sušších půd a teplejších poloh jsou vhodné odrůdy slovenské proveniencie např. Detvan, Tatra, Maraton.

České odrůdy

Jednou z nejlepších červenoplodých odrůd pro zahrádkáře je stále nepřekonaná odrůda **Losan**. Je vzrůstná, tvoří polorozložité keře. Zraje v první dekádě července současně s odrůdou Vítan. Hrozen je středně dlouhý až dlouhý s velkými tmavě červenými bobulemi. Chuť je velmi příjemná sladkokyselá aromatická. Dává vysoké výnosy až 20 kg z keře. Má vysokou výtěžnost šťávy, hodí se pro přímý konzum i další zpracování. Potřebuje dostatek vláhy během vegetace a je odolná k houbovým chorobám.

Rubigo je vzrůstná odrůda, tvoří mohutné vzpřímené keře. Hrozen je středně dlouhý a má středně velké tmavě červené bobule s pevnou slupkou. Chuť je sladkokyselá, aromatická. Zraje ranně, začátkem července. Má všestranné použití a je odolná k nižším teplotám a houbovým chorobám. Dá se pěstovat i v sušších oblastech.

Keře odrůdy **Vítan** jsou nižšího vzrůstu, asi 1,2 m vysoké, kompaktní s pružnými větvemi. Hrozen je středně dlouhý, bobule jsou velké středně červené barvy s příjemnou sladkokyselou chutí. Zraje s odrůdou Losan. Vysoké výnosy dává v humidních oblastech s dostatkem vláhy. Využívá se především na šťávy a džemy.

Korál je další kvalitní stolní odrůdou, zrající v poslední dekádě července. Keř je vysoký, kulovitěho tvaru se silnými kosterními větvemi. Hrozen je dlouhý až velmi dlouhý, bobule jsou středně velké, středně červené barvy. Chuť je sladkokyselá, aromatická, velmi dobrá. Je to odrůda výnosná a zdravá. Osvědčila se i v sušších půdách.

Trent je ranou odrůdou červeného rybízu. Plodí brzy a pravidelně. Není citlivý vůči jarním mrazům v době květu tak jako odrůda Jonkheer van Tets. Keř je kulovitý se vzpřímenými, pružnými větvemi, výšky asi 1,5 m. Hrozen je středně dlouhý, v průměru s 13 většími pevnými bobulemi sladkokyselé chuti. Dobře se sklízí a má všestranné využití.

Moravan má keře kulovitěho tvaru, dosahují výšky asi 1,5 m. Hrozen je středně dlouhý v průměru se 16 většími bobulemi, barvy jasně červené a sladkokyselé chuti. Zraje v poslední dekádě července (jako odrůda Korál). Plodnost je pravidelná a vysoká – i při přezrání plody drží na keři.

Jednou z velmi raných odrůd červeného rybízu je **Jesan**. Zraje v poslední dekádě června, ještě před odrůdou Trent. Keře jsou rozložité, větve se pod tíhou plodů ohýbají. Hrozen je velmi dlouhý s 18 bobulemi střední velikosti tmavě červené barvy. Chuť plodů je výborná, velmi sladká a aromatická. Patří k nejsladším odrůdám červeného rybízu.

Slovenské odrůdy

Do teplejších oblastí s nižším množstvím srážek se hodí odrůda **Detvan**. Tvoří mohutné, silné, až 1,7 m vysoké keře. Hrozen je dlouhý, s velkými bobulemi středně červené barvy, kyselejší, aromatické chuti. Zraje ve 3. dekádě července. Má vysoké a stálé výnosy.

Hron má keř vzpřímený, vysoký 1,6 m. Hrozen je dlouhý, hustě osazen středně červenými, většími bobulemi, sladkokyselé chuti. Jedná se o polopozdní odrůdu. Zraje 6 dní před odrůdou Tatra. Plody mají univerzální použití.

Tatra je pozdně zrající odrůda. Keř je polorozložité, vysoký okolo 1,7 m. Hrozen je velmi dlouhý, nejdelší mezi červenoplodými odrůdami, hustě osazený bobulemi středně červené barvy s pevnou slupkou. Chuť je sladkokyselá až kyselejší, aromatická. Zraje v poslední dekádě července. Využití je rovněž univerzální.

Holandského původu je odrůda **Rovada** registrovaná v ČR od r. 2001. Keř je polorozložité, středně vysoký. Doba zrání je pozdní, hrozen je dlouhý, s pevnými tmavě červenými bobulemi. I po přezrání mají velmi kyselou chuť. Nehodí se pro konzumaci v čerstvém stavu.

Danuše Straková
Foto autorka

Moravan dozrává koncem července, zralý dlouho neopadává.

